

Kaip turėtų pasiskirstyti darbdavio ir viešojo sektoriaus atsakomybės už darbuotojo sveikatą

Nacionalinė sveikatos taryba, analizuodama Lietuvos gyventojų sveikatos rodiklius, ne kartą pažymėjo, kad lėtinių neinfekcinių ligų paplitimas bei mirtingumas nuo šių ligų šalyje yra didesnis nei daugelio kitų Europos Sąjungos šalių vidurkis. Visuotinės sveikos gyvensenos realizavimas – vienas didžiausių iššūkių kiekvienai valstybei. Ir, aišku, šiame procese svarbus vaidmuo tenka ir darbdavio institucijai.

Apskritojo stalo diskusijos, vykusios 2014 m. vasario 26 d. metu, dalyvaujant Seimo Sveikatos reikalų komiteto, Tarybos nariams, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos atstovams, Sveikatos apsaugos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, visuomenės sveikatos biurų, kitų institucijų, akademinės bendruomenės, darbdavių atstovams, buvo atkreiptas dėmesys, kad Lietuvoje darbdavių įsitraukimas į sveikatos ugdymo procesą nėra skatinamas. Trūksta sveikatos kultūros, taip pat darbdavių ir darbuotojų motyvacijos dalyvauti sveikatos stiprinimo veikloje.

Siekdami efektyvesnių rezultatų sveikos gyvensenos, tinkamo darbdavių ir darbuotojų požiūrio į sveikatą ugdymo srityje, Taryba ir verslo darbdavių konfederacija pasiūlė įtraukti darbdavius vykdant ilgalaikę sveikatinimo veiklą ir taikant efektyvias sveikatos politikos priemones, taip pat apsvarstyti teisės aktų papildymą nuostatomis, palengvinančiomis darbdaviams mokestinę naštą ir motyvuojančiomis imtis sveikatą stiprinančių iniciatyvų.

Mes džiaugiamės, kad šita iniciatyva buvo išgirsta ir buvo žengti tam tikri žingsniai link jos įgyvendinimo. Seimo Darbo partijos frakcijos narė, Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė Mikutienė su Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija bei Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba pradėjo Socialinių iniciatyvų skatinimo įstatymo projekto derinimo procedūrą. Šiuo įstatymo projektu siekiama paskatinti įmones imtis įvairių socialinių iniciatyvų, padidinant darbuotojų motyvaciją sveikai gyventi ir siekti geresnių darbo rezultatų. Socialinių iniciatyvų skatinimo įstatyme siūloma nustatyti, kad įmonė savanoriškai įgyvendina socialines iniciatyvas, skirdama lėšų saugiai ir ekologiškai švariai darbo aplinkai kurti, darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, sveikatos tikrinimui ir tyrimų atlikimui, kompetencijos ugdymui, darbuotojams apgyvendinti, investicijoms į darbo priemones ir infrastruktūrą, transporto išlaidoms kompensuoti, maitinimui bei sveikatingumui, laisvalaikiui ir kitoms paslaugoms. Kolektyvinės sutarties pagrindu, darbdavys su darbuotojais sutaria, kokios iniciatyvos labiausiai reikalingos darbuotojams, ir jas įgyvendina.

Skatinant socialines iniciatyvas svarbu, kad tiek darbdavys, tiek viešasis sektorius veiktų iš vien. Valstybei, ko gero, sudėtinga būtų savarankiškai užtikrinti papildomas investicijas į sveikos aplinkos kūrimą ir visų mūsų sveikatingumo didinimą. Darbdaviai gali būti puikiu partneriu, įgyvendinant įvairias socialines iniciatyvas. Tačiau kita vertus, darbdaviams taip pat reikalingas atsakingas valstybės požiūris.

Ne vienoje Europos valstybėje darbdavių įgyvendinamoms socialinėms iniciatyvoms yra taikomos mokestinės lengvatos. Tuo tarpu Lietuvoje tokios darbdavių išmokos susijusios su nemenkais mokestiniais kaštais. Vis labiau didėjant rinkos globalizacijai, daugeliui darbdaviams būtų sudėtinga išlikti konkurencingiems, jei ir taip dėl konkurencijos mažėjančias maržas dar labiau mažintų su įgyvendinamomis socialinėmis iniciatyvomis susiję kaštai.

Todėl kartu su Socialinių iniciatyvų skatinimo įstatymo projektu teikiami ir Pelno mokesčio įstatymo ir Gyventojų pajamų mokesčio projektai. Jais siūloma skirti mokestines lengvatas įmonėms ir jų darbuotojams, savanoriškai įsitraukiantiems į socialinių iniciatyvų projektus, bei paskatinti įmonių socialinę atsakomybę.

Mes tikimės, kad paruoštas Socialinių iniciatyvų skatinimo įstatymo projektas bus priimtas, kad taip pat bus priimti mokesčių apskaičiavimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai. Ir po metų kitų mes visi galėsime pasidžiaugti, kad darbdaviai kartu su valstybe sėkmingai rūpinasi darbuotojų sveikata ir gerove.